

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
Journal of the Faculty of Divinity of Çukurova University
Cilt / Volume: 25• Sayı / Issue: 1 • Haziran / June 2025
e-ISSN: 2564-6427

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
Journal of the Faculty of Divinity of Çukurova University
Cilt / Volume: 25 • Sayı / Issue: 1 • Haziran/ June 2025
e-ISSN: 2564-6427

Yayın Aralığı/Broadcast Period

Yılda 2 Sayı (Haziran/Aralık)
2 Issues per Year (June/December)

Yayın Tarihi/Publication Date

30 Haziran 2025/30 June 2025

Yayın Dili/Publication Language

Türkçe, Arapça, İngilizce/Turkish, Arabic, English

Kapak-İç Düzen/Cover-Interior Layout

Doç. Dr. Fatmanur ALİBEKİROĞLU EREN

İletişim Bilgileri/Correspondence

Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Balcalı Kampüsü 01330 Sarıçam/Adana
ilahiyyatdergi@gmail.com

Dizinlenme Bilgileri/Indexed By

Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi hakemli bir dergi olup makalelerin bilim, dil ve hukuk bakımından sorumluluğu yazarlara aittir.

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
Journal of the Faculty of Divinity of Çukurova University
Cilt / Volume: 25 • Sayı / Issue: 1 • Haziran/ June 2025
e-ISSN: 2564-6427

YAYINLAYAN KURUM VE SAHİBİ/ PUBLISHING INSTITUTION AND OWNER

Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi adına /on behalf of Cukurova University Faculty of Divinity

Prof. Dr. Hasan KAYIKLIK (Dekan/Dean)

EDİTÖR/EDITOR-IN-CHIEF

Prof. Dr. Tuğrul YÜRÜK

YAYIN KURULU/EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Tuğrul YÜRÜK *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*

Prof. Dr. Yusuf GÖKALP *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*

Doç. Dr. Tuna TUNAGÖZ *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*

Doç. Dr. Fatmanur ALİBEKİROĞLU EREN *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*

Dr. Öğr. Üyesi Nilüfer ÖZTÜRK KOCABIYIK *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*

Dr. Öğr. Üyesi Hamdi AKBAŞ *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet BEKEN *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
Journal of the Faculty of Divinity of Çukurova University
Cilt / Volume: 25 • Sayı / Issue: 1 • Haziran / June 2025
e-ISSN: 2564-6427

ALAN EDITÖRLERİ/SECTION EDITORS

Doç. Dr. Fatmanur ALİBEKİROĞLU EREN

Dr. Öğr. Üyesi Nilüfer ÖZTÜRK KOCABIYIK

Dr. Öğr. Üyesi Hamdi AKBAS

Dr. Öğr. Görevlisi Mehmet YILMAZ

İNDEKSE EDITÖRÜ/INDEX EDITOR

Dr. Ahmet DÜZENLİ

YABANCI DİL EDITÖRLERİ/LANGUAGE EDITORS

Dr. Öğr. Üyesi Figen YILMAZ (İngilizce)

Dr. Öğr. Gör. Yaşar Üstün KAPLAN (İngilizce)

Dr. Öğr. Gör. Mustafa TOPRAK (Arapça)

MİZANPAJ/JOURNAL DESIGN

Dr. Ahmet DÜZENLİ

SEKRETER

Semanur DİNİZ AŞÇI

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
Journal of the Faculty of Divinity of Çukurova University
Cilt / Volume: 25 • Sayı / Issue: 1 • Haziran / June 2025
e-ISSN: 2564-6427

DANIŞMA KURULU/ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Abderrahim BENHADDA
Prof. Dr. Abdulkadir EVGİN
Prof. Dr. Abdurrahman KASAPÖĞLU
Prof. Dr. Abdülkerim BAHADIR
Prof. Dr. Âdem APAK
Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN
Prof. Dr. Adnan KOŞUM
Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABİ
Prof. Dr. Ali Osman KURT
Prof. Dr. Asım YAPICI
Prof. Dr. Bekir TATLI
Prof. Dr. Burhan BALTACI
Prof. Dr. Cengiz TOMAR
Prof. Dr. Meliha YILDIRAN SARIKAYA
Prof. Dr. M. Cüneyt KAYA
Prof. Dr. Dosay KENCHETAY
Prof. Dr. Frank GRIFFEL
Prof. Dr. Hasan AKKANAT
Prof. Dr. Hayri KAPLAN
Prof. Dr. Hazretali TURSUN
Prof. Dr. İbrahim KAPLAN
Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU
Prof. Dr. İhsan FAZLIOĞLU
Prof. Dr. John WALBRIDGE
Prof. Dr. Kamil ÇAKIN
Prof. Dr. al-Mahdi Mousa al-RAWADIEH
Prof. Dr. Mehmet EVKURAN
Prof. Dr. Muharrem AKOĞLU
Prof. Dr. Muhittin MACİT
Prof. Dr. Mustafa ÜNAL
Prof. Dr. Nahide BOZKURT
Prof. Dr. Nuri KAHVECİ
Prof. Dr. Ömer TÜRKER
Prof. Dr. Roxanne D. MARCOTTE
Prof. Dr. Saim YILMAZ
Prof. Dr. Seyfettin ERŞAHİN
Prof. Dr. Sönmez KUTLU
Prof. Dr. Şaban Ali DÜZGÜN
Prof. Dr. Tony STREET
Prof. Dr. Zeki Salih ZENGİN
Doç. Dr. Apollinaria AVRUTINA
Doç. Dr. Galina MISKINIENE
Doç. Dr. Konul HACİYEVA
Doç. Dr. Wan Suhaimi Wan ABDULLAH
Dr. Öğr. Üyesi Paschalis ANDROUDIS
Dr. Muhammed Hashim GHOSHEH

Doha Institute, Qatar
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye
İnönü Üniversitesi, Türkiye
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Uludağ Üniversitesi, Türkiye
İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Marmara Üniversitesi, Türkiye
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
Marmara Üniversitesi, Türkiye
Marmara Üniversitesi, Türkiye
İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan
Yale University, US
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Türkiye
Ankara Üniversitesi, Türkiye
İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye
Indiana University, US
Ankara Üniversitesi, Türkiye
The University of Jordan, Ürdün
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Giresun Üniversitesi, Türkiye
Bakü Kültür ve Tanıtma Müşaviri, Azerbaycan
Erciyes Üniversitesi, Türkiye
Ankara Üniversitesi, Türkiye
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye
Marmara Üniversitesi, Türkiye
Université du Québec à Montréal, Canada
Sakarya Üniversitesi, Türkiye
Ankara Üniversitesi, Türkiye
Ankara Üniversitesi, Türkiye
Ankara Üniversitesi, Türkiye
Cambridge University, England
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye
St. Petersburg University, Russia
Vilnius University, Lithuania
Milli Bilimler Akademisi, Azerbaycan
Universiti Teknologi Malaysia, Malaysia
Aristotle University of Thessaloniki, Greece
Müessesetü Al-i Beyt, Ürdün

İçindekiler/Contents

ARAŞTIRMA MAKALELERİ/RESEARCH ARTICLES

İBN SÎNÂ'DAN KEMALPAŞAZÂDE'YE MAHİYETİN KILINMIŞLIĞI (MEC'ÛLİYYE)

The Madeness (Maj'ûliyya) of Quiddity from Avicenna to Kemâlpâshâzâde
Abdûlvahit ÖZ

1-20

560 NUMARALI HURUFAT DEFTERİNDEKİ KAYITLARA GÖRE MALATYA KAZASINDAKİ MİMARİ YAPILAR VE VAKIFLAR

Architectural Structures and Foundations in Malatya Qaza According to the
Records in the 560 Numbered Hurufat Book

Adem ÇETİN

21-38

EBÛ TEMMÂM'IN ZÜHD ŞİİRLERİNDE EDEBİ SANATLAR

Literary Devices in Abû Tammâm's Zuhd Poetry

Adnan ARSLAN

39-54

ERKEN ÇOCUKLUKTA DİNİ SEMBOLLERİN ANLAMI: CAMİ ÖRNEĞİ

The Meaning of Religious Symbols in Early Childhood: the Example of the
Mosque

Aslıhan ATİK-Zeynep ŞAHİN

55-68

OSMANLI ASTRONOMİSİNDE YER MERKEZLİ EVREN ANLAYIŞINA GÖRE GÜNEŞ VE AY TUTULMALARI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Reflections on Solar and Lunar Eclipses in Ottoman Astronomy from the
Perspective of the Geocentric Universe Concept

Cengiz ÇUHADAR-Mustafa AYDEMİR

69-89

İçindekiler/Contents

ARAŞTIRMA MAKALELERİ/RESEARCH ARTICLES

BİLİMSELÇİ TEFSİRDE ANAKRONİZM İZLERİ: RA'D VE BERK ÖRNEKLEMİ (İNSANI ANLAMININ KUR'ÂN YORUMUNU ANLAMAYA ETKİSİ)

Traces of Anachronism in Scientific Interpretation: The Example of Ra'd and Berk (The Effect of Understanding Humanity on Understanding Qur'anic Interpretation)

Ertuğrul DÖNER-Savaş MENTEŞ

90-111

BOWEN AİLE TERAPİSİNİN MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİĞE UYARLANMASI

Adapting Bowen Family Therapy to Spiritual Counselling and Guidance

Gazali MUTLU-Asude COŞKUNSEVER

112-135

HADİSLERDE SAHÂBE PİŞMANLIKLARI VE PSİKOSOSYAL YANSIMALARI ÜZERİNE BİR ANALİZ

An Analysis of the Regrets of the Companions in the Hadiths and Their Psychosocial Reflections

Hasan Hüseyin GÜLLER

136-152

MU'TEZİLE VE MÂTÜRİDİYYE FİRKALARINDA BİLGİNİN TANIMI VE İMKÂNI MESELESİ

The Issue of Definition and Possibility of Knowledge in The Mu'tazila and Mâturîdiyya Sects

Hatice POLAT

153-174

İçindekiler/Contents

ARAŞTIRMA MAKALELERİ/RESEARCH ARTICLES

MEMLÜKLER DÖNEMİNDE KUDÜS'TEKİ ZİMMÎLER VE MÜSLÜMANLARLA OLAN İLİŞKİLERİ

The Relations Between Dhimmis and Muslims in Jerusalem During the Mamluk Period

Mehmet Emin ESER

175-191

URAL TOPLULUKLARINDAN İZHORLARIN/İNGRİANLARIN İNANIŞLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

An Evaluation on the Beliefs of the Ural Communities of the Izhor/Ingrians

Mehmet Mustafa ERKAL

192-205

ZEYD B. ALİ'YE İSNÂD EDİLEN TEFSÎRU GARÎBÎ'L-KUR'ÂN'IN MEVSÛKİYETİ

Mawthûqiyya of the Tafsir Gharib al-Qur'an Attributed to Zayd b 'Ali

Mustafa URAL

206-231

KUR'AN IŞIĞINDA KÜÇÜKLERİN EVLENDİRİLME MESELESİ

Minor Marriage Through The Lens of Quran

Nasi ASLAN

232-249

EĞİTİM, DİN VE TEKNOLOJİ ÜÇGENİNDE TRANSHÜMANİZM: İNSANLIK YENİ BİR ÇAĞA HAZIR MI?

Transhumanism in the Triangle of Education, Religion, and Technology: Is Humanity Ready for a New Era?

Nursena DEMİRKOL

250-272

İçindekiler/Contents

ARAŞTIRMA MAKALELERİ/RESEARCH ARTICLES

ZİYA GÖKALP'İN MEDENİYET TASAVVURU

Ziya Gökalp's Vision of Civilization

Özden KANTER

273-285

BATICILIĞIN ÖNDE GELEN SİMLERİNDEN ABDULLAH CEVDET'İN TÜRK İNKILABINA BAKIŞI

Abdullah Cevdet, a Leading Figure of Westernism: His View of the Turkish Revolution

Ramazan UÇAR

286-296

رائدات الأدب العربي في مصر في القرن العشرين

20. Yüzyılda Mısır'daki Arap Edebiyatı Kadın Öncüler

Arab Women Pioneers in Egyptian Literature in The 20th Century

Aya Nasr MOHAMMED ELKATREY

297-314

دراسة أسلوبية في قصيدة "عاصفة روح" لإبراهيم ناجي

İbrahim Nâci'nin "Âşifat Rûh" Kasidesinin Stilistik Açıdan İncelenmesi

The a Stylistic Study of the Poem "Âşifat Rûh" by İbrâhîm Nâjî

Sara BEYOĞLU

315-329

ELMALILI MUHAMMED HAMDİ YAZIR'IN TEFSİRİNDE ŞEHİDLİK KONUSUNA YAKLAŞIMI

Elmalılı Hamdi Yazır's Perspective on the Concept of Martyrdom and His Qur'anic Interpretations

Orhan SARI

330-346